

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

Cap. XXI. Vtrum lex pœnalis in conscientia obliget ad subeundam
pæna[m] ante judicis sententiam?

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

intelligatur tradit Covarr, supra hanc regulam; Quod videlicet, signum sit Legislatorem voluisse, obligare ad illud, pro quo poena, aut quasi poena, apponitur, quando hoc expedit Reipub. ab omnibus passim fieri, vel non fieri. Quod ex materiae qualitate potissimum est colligendum; Eiusmodi autem non sunt, non suscipere officium Iudicis, non contrahere secundas nuptias, vel promoveri in scientiis ad gradum. Ita Wiggers in v. 2. q. 95. ar. 4.

CAPUT XXI.

Virum Lex poenalis, in conscientia obliget, ad subeundam poenam, ante Iudicis sententiam?

NOtandum Primo. Dupliciter à Legibus poenam constitui, aliquando sic quod ordinent tantum poenam, in quam transgressores condemnandi sunt. Aliquando vero, quod non tantum ita ordinent, sed etiam ipsae ferent sententiam ac damnent transgressores in poenam. Prioris generis dicuntur poenae sententiae ferendae. Posterioris autem sententiae latae.

Notandum. Secundo. Ex diversis loquendi modis, quibus Leges feruntur, esse discernendum, an poenae sint latae sententiae, discer-

anferendæ; si enim Lex dicat, incurri pœnâ,
sine alia Iudicis sententia, incurri ipso Iure,
ipse facto. Item si dicat. transgressorem ob-
ligatum, ad solvendam pœnam in conscien-
tia: vel non posse absolvi à delicto, donec
pœnam luerit, quale exemplum habetur Ca-
pitulo Romana. §. procuraciones de censu-
bus in Sexto: Tunc pœnæ, omnino sunt latæ
sententiæ; Similiter si Lex utatur verbis, si-
cuti Iudices in ferendis sententiis, ut si dicat,
excommunicamus, interdiciamus. Item si uta-
tur verbis, quæ non importent aliquam aliã
actionem, aut ministerium Hominis, aut Ju-
dicis, ut si dicat est, vel erit Excommuni-
catus. Item si dicat, in præsentem excommuni-
cetur, vel ab officio suspendatur. Quando
autem, Lex procedit per verba comminan-
tia, ut quando dicitur, sub pœna Excommu-
nicationis, vel utitur verbo imperativi mo-
di, vel æquivalenti, vel etiam verbo futuri
temporis, quod significat aliquam actionem;
tunc pœnæ sunt sententiæ ferendæ, ut quan-
do dicitur qui hoc fecerit excommunicatur,
vel excommunicabitur. Quando autem, ex
verbis Legis remanet dubium, sine pœnâ
latæ sententiæ, tunc in mitiorem partem ac-
cipienda est, & habenda, tanquam sententiæ
ferendæ.

Notan-

Notandum tertio. Sententiam Judicis, esse duplicem, scilicet Declaratoriam, & condemnatoriam.

Declaratoria est, qua declarat Iudex, aliquem commisisse tale vel tale crimen, & in nomine incurrisse, hanc vel illam poenam. V. G. Petrum esse haereticum & eo nomine ejus bona Fisco addicta. *Condemnatoria autem est, qua judicialiter aliquis condemnatur, in poenam, sic quod hoc ipso, in illam, vel certam, in ejus subeunda aut sustinenda necessitatem incurrat.* Quod posterius addo, quia quaedam sunt tales poenae, quod simul per sententiam, possint mandari executioni, absque alicujus alterius actione aut cooperatione, ut, cum aliquem, per sententiam excommunicat, aut suspendit ab ordinibus. Quaedam vero etiam sunt tales, quod sententia Judicis, non possit illas, per se inducere, sed tantum imponere necessitatem, quod malefactor eas subeat aut sustineat, ut quando Iudex condemnat ad exilium, aut mortem. His positis Respondeo, &

Dico primo. Quando Lex poenalis, continet tantum sententiam ferendam, certum est transgressorem, non obligari ad poenam exsolvendam, aut subeundam, sive aliquos ejus effectus praestandos, ante sententiam
Iudicis

Judicis condemnatoriam, V.G. Lex sit, qui tale quid fecerit, erit condemnandus in talem pecuniæ summam, vel mittendus in exilium, aut excommunicandus; non tenebitur Legis transgressor, ut pecuniam solvat, vel in exilium abeat, vel pro excommunicato se gerat, antequam per Judicis sententiam, ad illa condemnetur. Patet, quia non obligatur, ad amplius, quam Lex ipsa contineat, neque ad pœnam in quam necdum est condemnatus, nam Lex, solum continet sententiam ferendam, ut transgressor adjudicetur pœnæ, quæ magis obligat Judicem quam transgressorem ergo, &c. Ita Wiggers cit. art. dubio 4.

Dico secundo. Certum quoque est, quando Lex continet pœnam latæ quidem sententiæ, sed talem, quam sibi quisque infligere non potest licite, tunc Reum non teneri, ad pœnæ ipsius executionem, V.G. Lex sit qui occidit Patrem, hoc ipso reus est mortis, non tamen tenebitur parricida, sibi ipsi mortem inferre; Quod manifestum est, quia nō potest quis obligari, ad id, quod non potest licite facere. Idem sentiunt nonnulli, de quibusdam pœnis corporis gravioribus, quas quidem sibi licite inferre posset, sed tamen inhumaniores apparent, quam quod existimetur Legislator, voluisse obligare Reum, ad

ad

ad eas sibi inferendas absque alterius executione accedente, cuiusmodi sunt poena carceris perpetui, publica flagellatio, &c.

Dico tertio. Quando Lex, continet latam sententiam, alicujus poenae, quae ipsius sententiae prolatione infligitur, ita, ut non requirat aliquam realem actionem, ad sui executionem, tunc transgressor Legis crimine commisso, statim redditur illi poenae obnoxius, eamque luere incipit, absque alia sententia, tam Declaratoria quam condemnatoria. Patet in censuris, Excommunicationibus, Irregularitatibus, privationibus beneficiorum, à Jure statutis, per latam sententiam. Quae poenae, ex tempore criminis efficiunt, etiam ob crimina non publica, ut constat ex communi Ecclesiae sensu; videtur tamen Excommunicatis, per crimen occultum, catenus se posset habere, pro non excommunicato, quatenus hoc est necessarium, ne crimen suum publicetur. In ceteris autem, debet se pro Excommunicato gerere. Sed praecipua hic difficultas est, de poenis, quae versantur circa bona fortunae, eorumque Jura & titulos quae scilicet, praeter sententiam à Lege latam, requirunt adhuc aliam actionem ipsius Rei, vel Judicis.

Unde.

Dico

Dico quarto. Lex pœnalis, quæ continet latam sententiam pœnæ, quo ad bona fortuna eorumque privationem, statim constituit transgressorem, debitorem talis pœnæ. Et quando intentio Legislatoris est eiusmodi, ut velit Reum quoque exequi per se, illam pœnam, obligatur tunc Reus in conscientia, ad illius executionem, etiam ante omnem Judicis sententiam; Quando vero intentio Legislatoris est alia, non obligabitur ad executionem, antequam pœna exigatur.

Probaturs prima Pars: quia transgressor, cum fiat debitor pœnæ, quam Lex justa, in eum fert, neque requiritur sententia condemnatoria neque declaratoria, ergo, &c. Probaturs secunda Pars, primò, quia Lex posita ut modo diximus, non est minoris Virtutis, quam probabilis sententia Judicis, sed potest quis, probabili sententia, condemnari in eiusmodi pœnam, & ejus executionem, per ipsum Reum faciendam V.G. in aliquam pecuniæ summam, quam teneatur Fisco deferre, aut privari bonis suis, quæ debeat deserere, & in exilium abire. Ergo poterit quoque sic condemnari per Legem, ut quemadmodum, per sententiam Judicis, ita etiam, propter Legem, teneatur ad hujusmodi pœnas, per se subeundas; Quod Probaturs, quia
plures

plures sunt Canones, & Constitutiones, in quibus Legislatores multiplicatis verbis, & diversis additis particulis, studiose explicant hanc voluntatem & intentionem, ita quod sine manifesta verborum violentia, & legitima injuria, non possint aliter accipi, atque frustra Legislatores id agerent, si ne tunc quidem Leges obligarent transgressores, ad poenae executionem, ante accedentem sententiam & operam Judicis ergo, &c.

Probaturs tertia pars conclusionis, quia non obligatur transgressor, sive Reus, ad amplius, quam Legislatores illum intendat obligare. Quando igitur, non intendit Legislator obligare Reum, ut ipse se exuat possessione, & bonis ante Judicis sententiam, saltem declaratoriam, quibus Lex ipsum privat, non tenebitur in conscientia, illa à se prius dimittere, quam officium Judicis accedat. Notandum tamen, non sufficienter, censeri ejusmodi intentionem Legislatoris expressam quotiescunque Lex dicit, quod transgressores, sive criminosi, sint ipso facto, vel ipso Jure privati, suis bonis aut beneficiis, si ve quod ipsorum bona, sint Fisco addicta, quia illae particulae, ipso Jure, vel ipso facto, in tali casu, habent usum & effectum aliquem, etsi non dicantur obligare Reum, ut

ille, ex
stat ex
cedu
ducant
ris vol
poenar
tempe
mune
forma
Huma
quia k
capitu
in 6. d
Jure c
quod k
senten
Tu
Legisl
se abd
alio Ju
lias, pa
lari
ille,

ille, ex se faciat poenae executionem, ut constat ex modo dictis; Non videtur igitur dicendum, quod Leges, illam obligationem inducant, sive significant, talem esse Legislatoris voluntatem & intentionem, ut Reus ex se, poenam exequatur, quia poenae, sunt potius temperandae, quam expetendae iuxta commune Axioma. Idque potissimum, quando forma, sive modus poenarum, est admodum Humanæ infirmitati difficilis, ut in præsentî, quia hoc videntur ipsa iura indicare, nam capitulo cum secundum Leges, de hæreticis in 6. decernuntur hæreticorum bona, ipso Jure confiscata, & tamen ibidem dicitur, quod Fiscus non possit illa occupare, ante sententiam declaratoriam.

Tum etiam, quia in aliis Legibus, quando Legislatores volunt obligare Reum, ut per se abdicet & relinquat bona, etiam absque alio Judicis officio, addant tunc in scriptis, alias particulas, quibus hoc clarius & particularius exprimunt, ut patet ex canonibus & constitutionibus supra citatis. Ita Wiggers loco cit.

* * *

CAPUT